

Ján Mazák
predseda
Súdnej rady
Slovenskej republiky

Bratislava 1. februára 2023
Číslo: CR-792/2023-861

Ústavný súd
Slovenskej republiky
Hlavná ul. 110
K o š i c e

N Á V R H

Navrhovateľ:

Predseda Súdnej rady Slovenskej republiky Ján Mazák

Účastník konania:

Národná rada Slovenskej republiky

Vedľajší účastník:

Vláda Slovenskej republiky zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky

na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 písm. a)
v spojení s čl. 141a ods. 9
Ústavy Slovenskej republiky

Bez príloh

I.

Aktívna procesná legitímácia predsedu Súdnej rady Slovenskej republiky

Podľa čl. 130 ods. 1 písm. g) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) začne konanie, ak podá návrh predseda Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „predseda súdnej rady“).

Táto procesná legitímácia predsedu súdnej rady vyplýva aj z čl. 141a ods. 9 ústavy a platí pre konanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy.

Návrhové oprávnenie predsedu súdnej rady je v konaní o súlade právnych predpisov obmedzené, pretože má aktívnu procesnú legitímáciu iba vo veciach, v ktorých sa napadnutý zákon, jeho časť alebo jednotlivé ustanovenie týka výkonu súdnictva.

Z časti II. tohto návrhu jednoznačne vyplýva, že návrh je podávaný vo veci výkonu súdnictva. Súčasťou výkonu súdnictva je totiž aj konanie podľa § 22a ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“).

II.

Predmet konania

Predmetom tohto konania je podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy v spojení s § 75 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) tvrdenie

o nesúlade

§ 22a ods. 2 v časti ... predsedu súdnej rady alebo ... zákona o sudcoch s čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 141a ods. 2 a 7 ústavy.

III.

Napadnutý § 22a ods. 2 zákona o sudcoch a dôvodová správa k nemu

Podľa § 22a ods.2 zákona o sudcoch o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu podľa odseku 1 rozhoduje súdna rada **na návrh predsedu súdnej rady** alebo ministra, a pri sudcoch najvyššieho súdu aj na návrh predsedu najvyššieho súdu a pri sudcoch najvyššieho správneho súdu aj na návrh predsedu najvyššieho správneho súdu.

Z napadnutej časti § 22a ods. 2 zákona o sudcoch vyplýva aktívna procesná legitímácia pre predsedu súdnej rady na podanie návrhu na dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu.

Podaním tohto návrhu začína administratívne konanie disciplinárneho (sankčného) charakteru, v ktorom predseda súdnej rady má postavenie navrhovateľa, teda účastníka tohto konania.

Rovnaké postavenie má predseda súdnej rady aj v prípade, ak podá disciplinárny návrh na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky. Podľa § 21 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) - v ďalšom texte len „DSP“, účastníkmi disciplinárneho konania sú navrhovateľ a disciplinárne obvinený.

Z § 29 DSP vyplývajú práva navrhovateľa, ku ktorým však nepatrí právo hlasovať o jeho návrhu; toto právo patrí len členkám a členom disciplinárneho senátu.

Odlíšná je situácia v konaní, ktoré začína na návrh predsedu súdnej rady podľa § 22a ods. 2 zákona o sudcoch. V tomto konaní navrhovateľ ako člen súdnej rady, hoci v postavení jej predsedu, môže hlasovať o jeho návrhu a tak významne ovplyvniť výsledok rozhodovania o ňom.

Takáto možnosť porušuje známy právny princíp, podľa ktorého nikto nemôže byť sudcom vo vlastnej veci („*nemo iudex in re sua*“).

Súdna rada v konaní podľa § 22a ods. 1 zákona o sudcoch vo veci vedenej pod č. SR 560/2021 riešila tento problém tak, že predseda súdnej rady o svojom návrhu nehlasoval; počas konania využíval len práva a plnil iba povinnosti účastníka konania – navrhovateľa.

V tomto konaní však v dôsledku takého prístupu k výkladu § 22a ods. 2 zákona o sudcoch došlo k tomu, že súdna rada pôsobila len v počte 17 členov, hoci prítomní boli všetci 18 členovia. Jeden člen, predseda, nemohol hlasovať, pretože bol účastníkom tohto konania v procesnom postavení navrhovateľa.

V dôsledku toho sa menil aj pomer hlasov pri hlasovaní; jeden hlas však pri 9 hlasoch za a 8 proti návrhu uznesenia by mohol zásadne rozhodnúť o výsledku hlasovania v prípade, ak by sa pridal ku 9 hlasom za; pričom ak by chýbal, tak uznesenie by nebolo prijaté, hoci inak by bolo schválené.

Ďalší problém, ktorý má v spojení s napadnutou časťou § 22a ods. 2 zákona o sudcoch ústavnoprávny rozmer, je návrhové oprávnenie ministra spravodlivosti ako aj predsedov najvyššieho súdu a najvyššieho správneho súdu.

Ak podajú návrh podľa § 22a ods. 1 títo traja ústavní činitelia, tak na rozdiel od predsedu súdnej rady nemajú v žiadnom prípade možnosť hlasovať o tom, ako sa rozhodne o ich návrhu.

Z uvedeného vyplýva, že v rovnakej právnej situácii je predseda súdnej rady zvýhodnený ako jeden z oprávnených navrhovateľov konania podľa § 22a ods. 1 zákona o sudcoch oproti trom navrhovateľom: ministrovi spravodlivosti, predsedom najvyššieho súdu a najvyššieho správneho súdu, ktorí nemôžu vlastným hlasovaním ovplyvniť výsledok konania podľa citovaného ustanovenia zákona o sudcoch.

Z výkladu § 22a ods. 2 zákona o sudcoch vyplýva, že obyčajný zákon napadnutou úpravou v konkrétnej právnej situácii buď redukuje ústavne a zákonne ustanovený počet členov súdnej rady z 18 na 17 alebo umožňuje hlasovať predsedovi súdnej rady o jeho vlastnom návrhu, hoci je v konaní podľa § 22a ods. 1 zákona o sudcoch navrhovateľom a teda účastníkom konania, čím vytvára v rovnakej právnej situácii nerovnosť medzi navrhovateľmi uvedenými v § 22a ods. 2 zákona o sudcoch, pretože iba jeden z týchto navrhovateľov môže hlasovať o vlastnom návrhu.

IV.

Nesúlاد napadnutého § 22a ods. 2 zákona o sudcoch s čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 141a ods. 2 a 7 ústavy

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobilom, ktorý ustanoví zákon.

Čl. 2 ods. 2 ústavy ustanovuje jeden z rozhodujúcich princípov právneho štátu - princíp legality štátnej moci. Z toho vyplýva jeho prepojenie s ďalšími ustanoveniami, predovšetkým s čl. 1 ods. 1 ústavy, podľa ktorého je Slovensko právnym štátom. Príkaz v čl. 2 ods. 2 je prostriedkom k naplneniu prakticky všetkých princípov právneho štátu. najmä princípu legality, keďže z legality postupu verejnej moci plynie predvídateľnosť jej činnosti.

Súčasťou princípu legality v právnom štáte je aj to, že proces či rozhodnutie orgánu verejnej moci musí byť v limitoch určených právom.

Z čl. 141a ods. 2 a 7 ústavy vyplýva, že súdna rada má 18 členov, ktorí sú v rovnom postavení; na prijatie uznesenia súdnej rady je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých jej členov.

Rovné postavenie členov súdnej rady znamená, že každý člen má právo hlasovať o každom návrhu, ktorý bol doručený alebo predložený súdnej rade. Z práva hlasovať nemôže byť vylúčený ani v prípade rozhodovania podľa § 22a zákona o sudcoch.

Okrem toho, ak predseda súdnej rady ako navrhovateľ podľa § 22a ods. 2 zákona o sudcoch využije svoje oprávnenie hlasovať, ktoré mu zaručuje ústava, tak využitie tohto oprávnenia nemôže byť v limitoch ustanovených právom. Predseda súdnej rady totiž hlasuje ako navrhovateľ, teda v procesnom postavení účastníka disciplinárneho (administratívneho) konania, čo nie je zlučiteľné s koncepciou disciplinárnych konaní voči sudcom Slovenskej republiky, najmä s účasťou v nich.

Ak predseda súdnej rady nehlasuje žiadnym z dovolených spôsobov hlasovania, lebo ako navrhovateľovi, teda účastníkovi konania mu také právo neprislúcha (účastník nemôže vykonávať štátnu moc) tak dochádza k ústavne nesúladnej redukcii ústavného orgánu, ktorý má podľa ústavnej normy 18 členov, ale v dôsledku uvedeného sa tento počet redukuje na 17 členov.

Rovnako sa dostáva mimo limity ustanovených právom a porušuje princíp legality aj to, že traja navrhovatelia podľa § 22a ods. 2 zákona o sudcoch, na rozdiel od predsedu súdnej rady (ako jedného z oprávnených navrhovateľov), nemôžu hlasovať o svojich návrhoch ani o iných návrhoch. Tento rozdiel medzi navrhovateľmi konania podľa § 22a ods. 2 zákona o sudcoch nie je ničím odôvodniteľný alebo ospravedlňiteľný.

V.

Podstata tvrdeného nesúladu

Podstatou tvrdeného nesúladu medzi § 22a ods. 2 v časti ... predsedu súdnej rady alebo ... zákona o sudcoch s čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 141a ods. 2 a 7 ústavy je teda to, že ustanovenie obyčajného (podústavného práva) svojimi dôsledkami zasahuje do princípu

legality, ktorý je súčasťou právneho štátu, pretože právo hlasovať v administratívnom konaní disciplinárneho (sankčného) charakteru pred súdnou radou priznáva aj jednému účastníkovi tohto konania – predsedovi súdnej rady alebo pri nepriznaní tohto práva rozhodnutím súdnej rady redukuje ústavne zaručený počet členov súdnej rady o jedného člena, pričom v prípade priznania práva hlasovať predsedovi súdnej rady znevýhodňuje ostatných troch navrhovateľov uvedených v § 22a ods. 2 zákona o sudcoch, ktorí také právo v žiadnom prípade nemôžu uplatniť.

VI.

Návrh na rozhodnutie vo veci samej

Z dôvodov uvedených v časti I. až V. tohto návrhu navrhujem, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní tohto návrhu podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde

prijal

návrh na začatie konania na ďalšie konanie a po vykonaní potrebných procesných úkonov navrhujem, aby ústavný súd vydal tento

nález

Ustanovenie § 22a ods. 2 v časti ... predsedu súdnej rady alebo.... zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov **nie je v súlade** s čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 141a ods. 2 a 7 Ústavy Slovenskej republiky.

Ján Mazák v.r.
predseda
Súdnej rady Slovenskej republiky